

UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA

**PENGGUNAAN BARANGAN DAN PERKHIDMATAN SEBAGAI
PETUNJUK PEMBANGUNAN KOMUNITI ORANG ASLI DI DAERAH
JELEBU, NEGERI SEMBILAN, MALAYSIA**

MOHD ROSLAN BIN ROSNON

FEM 2010 10

**PENGGUNAAN BARANGAN DAN PERKHIDMATAN SEBAGAI
PETUNJUK PEMBANGUNAN KOMUNITI ORANG ASLI DI DAERAH
JELEBU, NEGERI SEMBILAN, MALAYSIA**

Oleh

MOHD ROSLAN BIN ROSNON

**Tesis ini dikemukakan kepada Sekolah Pengajian Siswazah, Universiti Putra
Malaysia, sebagai memenuhi keperluan untuk Ijazah Master Sains**

Oktober 2010

**PENGGUNAAN BARANGAN DAN
PERKHIDMATAN SEBAGAI PETUNJUK
PEMBANGUNAN KOMUNITI ORANG ASLI DI
DAERAH JELEBU, NEGERI SEMBILAN
MALAYSIA**

MOHD ROSLAN BIN ROSNON

**MASTER SAINS
UNIVERSITI PUTRA MALAYSIA**

2010

Abstrak tesis yang dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia sebagai memenuhi keperluan untuk ijazah Master Sains

**PENGGUNAAN BARANGAN DAN PERKHIDMATAN SEBAGAI
PETUNJUK PEMBANGUNAN KOMUNITI ORANG ASLI DI DAERAH
JELEBU, NEGERI SEMBILAN MALAYSIA**

Oleh

MOHD ROSLAN BIN ROSNON

Oktober 2010

Pengerusi : Sarjit Singh Darshan Singh, PhD

Fakulti : Ekologi Manusia

Kajian ini menjelaskan penggunaan barangan dan perkhidmatan sebagai petunjuk kepada pembangunan komuniti dalam kalangan komuniti Orang Asli di daerah Jelebu, Negeri Sembilan, Malaysia. Komuniti Orang Asli sudah mula mengalami perubahan dari segi penggunaan barangan serta perkhidmatan dan apa yang ingin dipaparkan adalah nilai konsumerisme dan penggunaan barangan serta perkhidmatan merupakan manifestasi kepada salah satu petunjuk kepada pembangunan komuniti dalam masyarakat Orang Asli. Justeru, kajian ini bertujuan menentukan tahap nilai konsumerisme serta penggunaan barangan dan perkhidmatan; menentukan hubungan tahap nilai konsumerisme dengan tahap penggunaan barangan serta perkhidmatan; menjelaskan penggunaan barangan dan perkhidmatan sebagai salah satu petunjuk pembangunan komuniti; dan menentukan hubungan latar belakang dengan tahap nilai konsumerisme, tahap penggunaan barangan serta perkhidmatan. Seramai 325 Orang Asli dari seluruh perkampungan Orang Asli di daerah Jelebu, Negeri Sembilan terlibat dalam kajian ini. Reka bentuk kajian adalah secara tinjauan dengan menggunakan borang soal selidik. Pemerhatian tidak turut serta juga digunakan

dalam kajian ini. Analisis kajian adalah secara deskriptif. Hasil kajian menunjukkan bahawa tahap kepenggunaan barangan adalah di tahap yang rendah dan tahap penggunaan perkhidmatan di tahap sederhana manakala tahap nilai konsumerisme pula, di tahap sederhana. Dapatan kajian menunjukkan tidak terdapatnya hubungan yang signifikan antara tahap nilai konsumerisme dengan tahap penggunaan barangan ($\chi^2=0.807$; $p=0.668$) dan perkhidmatan ($\chi^2=2.940$; $p=0.230$). Dapatan kajian tentang hubungan latar belakang dengan tahap nilai konsumerisme menunjukkan ia mempunyai hubungan yang signifikan dengan jantina ($\chi^2=4.570$; $p=0.03$), tahap pendidikan ($\chi^2=8.674$; $p=0.01$) dan pendapatan ($\chi^2=8.592$; $p=0.01$). Dalam aspek hubungan latar belakang dengan tahap penggunaan barangan pula dapatan kajian menunjukkan ia mempunyai hubungan yang signifikan dengan pendapatan ($\chi^2=33.288$; $p=0.001$), tahap pendidikan ($\chi^2=75.839$; $p=0.001$) dan lokasi ($\chi^2=10.610$; $p=0.005$). Selain itu, terdapatnya hubungan yang signifikan antara pendapatan ($\chi^2=10.235$; $p=0.03$), tahap pendidikan ($\chi^2=27.254$; $p=0.001$) dan lokasi ($\chi^2=30.888$; $p=0.001$) dengan tahap penggunaan perkhidmatan. Secara kesimpulannya dapat disimpulkan bahawa penggunaan barangan dan perkhidmatan dalam kalangan komuniti Orang Asli sudah mula berubah ke arah penggunaan arus perdana. Justeru elemen pembangunan dari segi dalaman dan fizikal sudah mula berubah ke arah pembangunan arus perdana dengan penggunaan barangan dan perkhidmatan sebagai salah satu petunjuk kepada pembangunan komuniti Orang Asli. Implikasinya, pengetahuan dan pendidikan mengenai kepenggunaan wajar diberikan kepada komuniti Orang Asli agar mereka tidak menjadi mangsa hedonisme kemewahan dunia moden yang dibawa oleh arus perdana.

Abstract of thesis presented to the Senate of Universiti Putra Malaysia in fulfillment of the requirement for the degree of Master of Science

**THE USAGE OF GOODS AND SERVICES AS AN INDEX OF
COMMUNITY DEVELOPMENT FOR THE ORANG ASLI IN JELEBU
DISTRICT, NEGERI SEMBILAN, MALAYSIA**

By

MOHD ROSLAN BIN ROSNON

October 2010

Chairman : Sarjit Singh Darshan Singh, PhD

Faculty : Human Ecology

This research describes the use of goods and services as an index to show the community development of the Orang Asli in Jelebu, Negeri Sembilan, Malaysia. The Orang Asli people have recently shown their concern on consumerism value and their usage of goods and services is an indicator of their own community development. The aim of the research is to determine the level of consumerism value; the levels of goods and services usage; the relationship between the level of consumerism value, and level of goods and services usage; and to describe the relationship between usage of goods and services in regard to community development of Orang Asli. Finally, it is also to discover the relationship between their background and consumerism value, goods and services usage. Research was conducted on a total of 325 Orang Asli who were picked randomly from every village in Jelebu district. Methods of research are using survey questionnaire and observation too. The analysis for this research is based on descriptive approach. The result of this research shows that the level of consumerism value is average, level of

goods usage is very low and the level of services usage is average. Research also shows that there's is no significant relationship between the level of consumerism value and level of goods usage ($\chi^2=0.807$; $p=0.668$) and services ($\chi^2=2.940$; $p=0.230$). It further exhibits that the relationship between the consumers background and the level of consumerism has a significant linkage with gender ($\chi^2=4.570$; $p=0.03$), education level ($\chi^2=8.674$; $p=0.01$) and income ($\chi^2=8.592$; $p=0.01$). On the other hand, in terms of background and level of goods usage, the research shows that it has significant on income ($\chi^2=33.288$; $p=0.001$), education level ($\chi^2=75.839$; $p=0.001$) and location ($\chi^2=10.610$; $p=0.005$). There is also a significant relationship between income ($\chi^2=10.235$; $p=0.03$), level of education ($\chi^2=27.254$; $p=0.001$) and location ($\chi^2=30.888$; $p=0.001$) and the level of services usage. In conclusion, the usage of goods and services that was provided to their community has helped them change towards modern living. The elements of internal and physical growth have also changed due to the usage of goods and services, thus, simultaneously proves the development of their community. The implication to Orang Asli is that they have started to accept the goods and services introduced to them. Consequently, education and information on consumerism should be provided to this community in order to avoid them from being the victims of hedonism that often comes hand in hand with consumerism.

PENGHARGAAN

Assalamualaikum wbt. dan salam sejahtera.

Dengan nama Allah Yang Maha Pemurah Lagi Maha Penyayang, dengan izin-Nya saya bersyukur kerana diberikan keupayaan, semangat, kesabaran dan kesihatan yang baik untuk menyiapkan kajian ini dengan jayanya. Sesungguhnya kajian ini memberikan pengalaman baharu buat saya, iaitu dapat bersama-sama dengan golongan Orang Asli. Hakikatnya, ia menjadi satu titik mula buat saya untuk mendalami cabang-cabang ilmu dalam bidang pembangunan komuniti. Pendek kata, kajian ini memberi seribu erti kepada saya lantaran pelbagai cabaran yang perlu ditempuh sepanjang menyiapkan kajian ini.

Sepanjang tempoh kajian ini dijalankan, pelbagai pihak telah banyak membantu saya. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih saya kepada penyelia tesis iaitu Dr. Sarjit Singh Gill yang banyak memberi kritikan membina, meminjamkan bahan-bahan ilmiah serta menggariskan panduan yang jelas dalam menjalankan kajian ilmiah. Seikhlas penghargaan dan terima kasih yang tidak terhingga juga saya ucapkan kepada Dr. Ma'rof Redzuan yang telah banyak memberikan tunjuk ajar, buah fikiran dan teguran sepanjang tempoh penyediaan kajian ini. Tidak lupa juga penghargaan dan terima kasih saya kepada Kementerian Sains, Teknologi dan Inovasi (MOSTI) kerana memberikan dana penyelidikan dibawah peruntukan *Sciencefund* dan juga kepada semua tenaga pengajar di Fakulti Ekologi Manusia yang telah banyak mencurahkan ilmu sepanjang saya bergelar pelajar.

Setinggi penghargaan juga ditujukan untuk pihak JHEOA yang sudi memberi kerjasama dan kebenaran untuk menjalankan kajian ini di daerah Jelebu, Negeri

Sembilan. Jutaan terima kasih juga diucapkan kepada komuniti Orang Asli di daerah Jelebu atas kerjasama baik mereka semasa saya berada di lapangan. Buat ibu dan bapa tercinta, Puan Asiah binti Dollah dan Encik Rosnon bin Md. Tahir, terima kasih atas ruang dan peluang yang diberikan sepanjang pencarian ilmu di UPM ini. Buat kakak, adik dan anak-anak buah, semoga diri ini menjadi inspirasi kalian dalam mengejar cita-cita. Tidak lupa juga kepada rakan-rakan seperjuangan yang bersama-sama membantu dalam menjayakan kajian ini.

Kajian ini merupakan satu naskhah yang terlalu kecil jika dibandingkan dengan naskhah-naskhah yang disumbangkan oleh sarjana-sarjana lain. Namun begitu, naskhah ilmu ini sekurang-kurangnya dapat meningkatkan percambahan ilmu dalam kalangan pelajar, ahli akademik dan masyarakat umum. Semoga naskhah ini dapat memberi sumbangan dalam perkembangan ilmu terutama dalam bidang pembangunan komuniti.

Sekian, terima kasih.

Mohd Roslan bin Rosnon
Oktober 2010

Saya mengesahkan bahawa satu Jawatankuasa Pemeriksa telah berjumpa pada tarikh viva voice untuk menjalankan peperiksaan akhir bagi Mohd Roslan Rosnon untuk menilai tesis Master Sains (Pembangunan Komuniti) beliau bertajuk “Penggunaan Barangan dan Perkhidmatan Sebagai Petunjuk Pembangunan Komuniti Orang Asli di Daerah Jelebu, Negeri Sembilan” mengikut Akta Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1980 dan Peraturan Universiti Pertanian Malaysia (Ijazah Lanjutan) 1981. Jawatankuasa Pemeriksa tersebut telah memperakukan bahawa calon ini layak dianugerahkan ijazah berkenaan.

Ahli Pemeriksa Jawatankuasa adalah seperti berikut:

Jayum Anak Jawan, Phd

Profesor

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pengerusi)

Asnarulkhadi Abu Samah, PhD

Profesor Madya

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pemeriksa Dalam)

Sharifah Azizah Haron, PhD

Profesor Madya

Fakulti Ekologi Manusia

Universiti Putra Malaysia

(Pemeriksa Dalam)

Mustaffa Omar, PhD

Profesor Madya

Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan

Universiti Kebangsaan Malaysia

(Pemeriksa Luar)

BUJANG KIM HUAT, PhD

Profesor dan Timbalan Dekan

Sekolah Pengajian Siswazah

Universiti Putra Malaysia

Tarikh:

Tesis ini telah dikemukakan kepada Senat Universiti Putra Malaysia dan telah diterima sebagai memenuhi syarat keperluan untuk Ijazah Master Sains. Ahli Jawatankuasa Penyeliaan adalah seperti berikut:

Sarjit Singh a/l Darshan Singh, PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Pengerusi)

Ma'rof Redzuan, PhD

Pensyarah Kanan
Fakulti Ekologi Manusia
Universiti Putra Malaysia
(Ahli)

HASANAH MOHD GHAZALI, PhD

Profesor dan Dekan
Sekolah Pengajian Siswazah
Universiti Putra Malaysia

Tarikh: 10 Mac 2011

PERAKUAN

Saya memperakui bahawa tesis ini adalah hasil kerja saya yang asli melainkan petikan dan sedutan yang tiap-tiap satunya telah dijelaskan sumbernya. Saya juga memperakui bahawa tesis ini tidak pernah dimajukan sebelum ini, dan tidak dimajukan serentak dengan ini, untuk ijazah lain sama ada di Universiti Putra Malaysia atau di institusi lain.

MOHD ROSLAN BIN ROSNON

Tarikh: 5 Oktober 2010

KANDUNGAN

Muka Surat

ABSTRAK	i
ABSTRACT	iii
PENGHARGAAN	v
PENGESAHAN	vii
PERAKUAN	ix
KANDUNGAN	x
SENARAI JADUAL	xiii
SENARAI RAJAH	xv
SENARAI PETA	xvi
SENARAI SINGKATAN	xvii

BAB

1	PENDAHULUAN	
	1.0 Pengenalan	1
	1.1 Kenyataan Masalah	4
	1.2 Kepentingan Kajian	8
	1.3 Objektif Kajian	10
	1.4 Definisi Konsep	11
	1.5 Kerangka Konseptual	14
	1.6 Limitasi dan Skop Kajian	16
	1.7 Rumusan	18
2	TINJAUAN LITERATUR	
	2.0 Pengenalan	20
	2.1 Komuniti Orang Asli	20
	2.2 Konsumerisme	24
	2.2.1 Penggunaan Barangan dan Perkhidmatan	25
	2.3 Nilai Konsumerisme	28
	2.3.1 Latar Belakang Penggunaan Dengan Nilai Konsumerisme	35
	2.4 Teori Nilai Schwarz	41
	2.5 Pembangunan dan Pembangunan Orang Asli	46
	2.5.1 Konsep Pembangunan	46
	2.5.2 Pembangunan Komuniti Orang Asli	50
	2.6 Rumusan	56
3	METODOLOGI	
	3.0 Pengenalan	58
	3.1 Reka Bentuk Penyelidikan	58
	3.2 Lokasi Kajian	59
	3.3 Pensampelan	61
	3.3.1 Penetapan Saiz Sampel	61
	3.3.2 Kaedah Persempelan	62

3.4	Instrumen Kajian	65
3.4.1	Pembentukan Instrumen	65
3.4.2	Kajian Rintis dan Kebolehpercayaan Instrumen	68
3.5	Pengumpulan Data	68
3.6	Analisis Data	70
3.7	Rumusan	71

4

HASIL KAJIAN DAN PERBINCANGAN

4.0	Pengenalan	72
4.1	Demografi Responden	72
4.1.1	Rumusan	78
4.2	Tahap Nilai Konsumerisme	79
4.2.1	Tahap Nilai Tumpuan Kendiri	80
4.2.2	Tahap Nilai Universalisme	81
4.2.3	Tahap Nilai Kebaikan	83
4.2.4	Tahap Nilai Tradisional	84
4.2.5	Tahap Nilai Keakuran	85
4.2.6	Tahap Nilai Keselamatan	88
4.2.7	Tahap Nilai Kuasa	89
4.2.8	Tahap Nilai Pencapaian	91
4.2.9	Tahap Nilai Hedonisme	92
4.2.10	Tahap Nilai Rangsangan	94
4.2.11	Tahap Keseluruhan Nilai Konsumerisme	96
4.2.12	Rumusan	97
4.3	Penggunaan Barangan dan Perkhidmatan	98
4.3.1	Penggunaan Barangan	99
4.3.2	Tahap Penggunaan Barangan	105
4.3.3	Penggunaan Perkhidmatan	106
4.3.4	Tahap Penggunaan Perkhidmatan	109
4.4	Hubungan Tahap Nilai Konsumerisme Dengan Tahap Penggunaan Barangan Dan Perkhidmatan	111
4.4.1	Faktor Pendapatan	114
4.4.2	Faktor Budaya	115
4.4.3	Faktor Pendidikan	115
4.4.4	Faktor Kontak Sosial	116
4.4.5	Rumusan	118
4.5	Penggunaan Barangan dan Perkhidmatan Sebagai Salah Satu Petunjuk Kepada Pembangunan Komuniti	118
4.5.1	Pembangunan Nilai Konsumerisme	119
4.5.2	Pembangunan Fizikal	122
4.5.3	Rumusan	129
4.6	Hubungan Latar Belakang Dengan Tahap Nilai Konsumerisme Dan Tahap Penggunaan Barangan Serta Perkhidmatan	129
4.6.1	Hubungan Latar Belakang Dengan Tahap Nilai Konsumerisme	130

4.6.2	Hubungan Latar Belakang Dengan Tahap Penggunaan Barangan	133
4.6.3	Hubungan Latar Belakang Dengan Tahap Penggunaan Perkhidmatan	136
4.6.4	Rumusan	140
5	RINGKASAN, IMPLIKASI, CADANGAN DAN KESIMPULAN	
5.0	Pengenalan	142
5.1	Ringkasan Kajian	142
5.2	Implikasi	146
5.3	Cadangan	155
5.4	Kesimpulan	157
	BIBLIOGRAFI	161
	LAMPIRAN	171
	BIODATA PELAJAR	187